

Тина КАПЛАРЕВИЋ, докторанд
Медицинска школа, Пожаревац

АРГУМЕНТАТИВНИ ТЕКСТ у настави писменог изражавања

60. Традиционални републички зимски семинар за наставнике и професоре
српског језика и књижевности, фебруар 2019. године

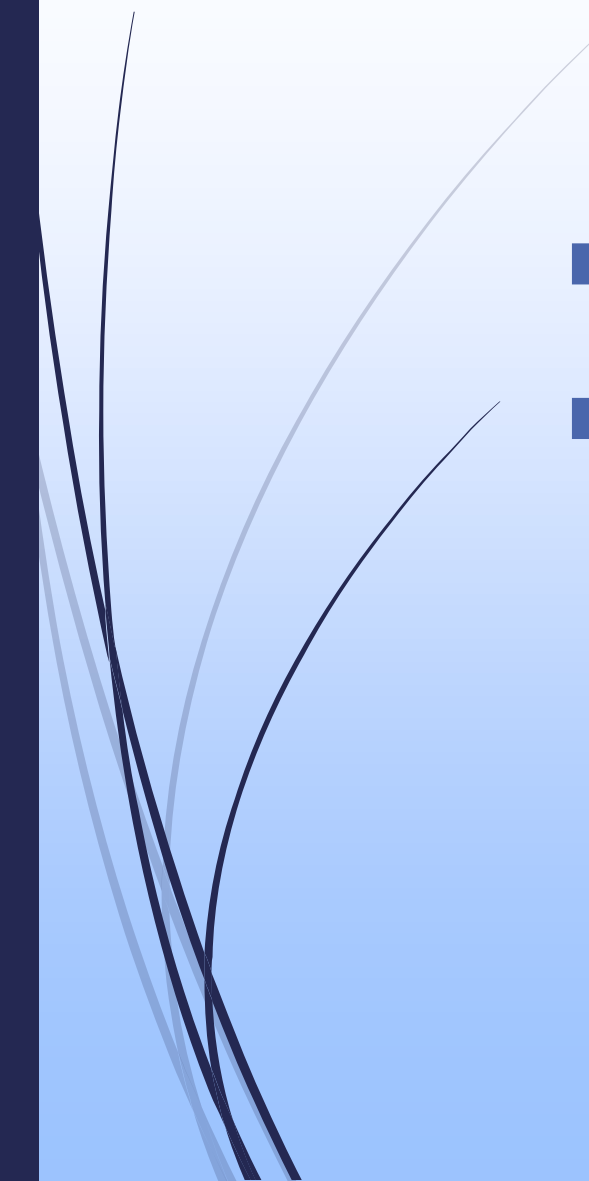
ЛИТЕРАТУРА

Домаћа литература не нуди свеобухватна конкретна решења и није усаглашена са актуелним плановима и програмима.

За разлику од домаће светска литература на тему наставе писмености веома је богата стручним монографијама, студијама, приручницима, водичима, упутствима за наставнике, као и приручницима, уџбеницима и радним свескама за ученике. Готово све што се изводи у пракси, истражено је, проверено, експериментално потврђено низом истраживања чији су резултати доступни у научним публикацијама. Резултати се константно сумирају, а на основу њих модели мењају или укидају (Токин 2018).

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

- Наставни планови и програми
  - Стандарди
-

Основна школа – Наставни план и програм

- ▶ Наставни план и програм у 8. разреду предвиђа:

Вежбе на аргументативном тексту: сажимање текста, писање резимеа, проналажење кључних речи у тексту.

Разликовање става аутора од других ставова изнесених у тексту.

Издајање из текста аргумената у прилог некој тези (ставу) и аргумената против ње.

Усмене и писане расправе на задате актуелне теме из савременог живота.

- ▶ Додатни рад:

Усмено расправљање на теме из свакодневног живота. Писање аргументативних текстова с коришћењем литературе.

Средња школа – Наставни план и програм

- ▶ Наставни план и програм за 1. разред гимназије предвиђа:
Аргументативни текст – усмено и писмено обликовање.
- ▶ Наставни план и програм у 4. разреду предвиђа:
Облици писменог изражавања: приказ, осврт, расправа, књижевне паралеле, есеј.

Стандарди постигнућа

ОШ

Напредни ниво:

- СЈ.3.2.2. саставља аргументативни текст
- СЈ.3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу

СШ

Основни ниво:

- СЈК.1.3.3. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе.

Стандарди постигнућа

Средњи ниво

- СЈК.2.3.2. Саставља сложенији говорени и писани текст (из језика, књижевности или слободна тема) користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом); у говореној или писаној расправи прецизно износи своје идеје и образлаже свој став; труди се да говори и пише занимљиво, правећи прикладне дигресије и бирајући занимљиве детаље и одговарајуће примере; уочава поенту и излаже је на прикладан начин; прецизно износи свој доживљај и утиске поводом књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава сложенији књижевни текст и резимира сложенији књижевни и неуметнички текст с темама непосредно везаним за градиво; пише извештај и реферат; примењује правописну норму у случајевима предвиђеним програмом.

Уџбеници и приручници

- **Расправе у уџбеницима за основну школу:**

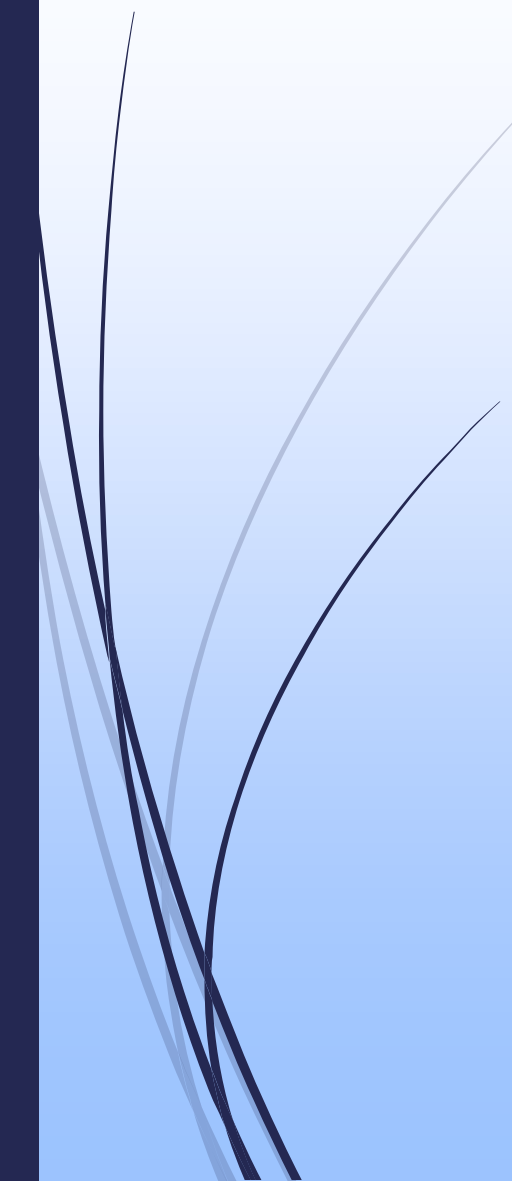
У свим уџбеницима српског језика за осми разред, у издањима акредитованих издавача постоје делови посвећени расправи и констатација да је **у писаном облику расправа аргументативни, научни текст.**

Највећи број упутстава за вођење расправе односи се заправо на усмену расправу – дебату, а задаци на теоријске поставке.

Два захтева:

- Уочавање и евалуација туђих аргумената и
  - формулисање сопственог аргумента.
-

АРГУМЕНТАТИВНИ ТЕКСТ

у настави писменог изражавања

Дефинисање појма

- Аргументативни текст = расправа
- Аргументативни текст (расправа) је текст у којем аутор почиње од неке сумње или дилеме, а онда навођењем аргумената долази до разрешења. Аутор таквог текста тежи да саговорника одн. читаоца доказима убеди у исправност свог мишљења (ОСП 2015).

Дефинисање појма

- Аргумент(а)т, -нта м лат. *доказ, доказно средство, образложење, разлог*: јаки аргументи, непобитни аргументи, изнети аргументе, доказати аргументима (РСЈ 2011: 41)
- Аргументација, 1. доказивање, образлагање; начин изношења и распоређивања доказа. 2. скуп аргумената (Клајн 2006: 143)
- Аргументација, разлози, докази који потврђују или оповргавају неко тврђење; навођење доказа, доказивање, образлагање (РСЈ 2011: 41)
- Аргумент у књижевности означава кратак апстракт, преглед заплета или препричану садржину која се штампа као предговор или увод у дело.
- У драми означава кратко изношење замисли писца (сродан прологу)...
- У беседништву последњи део беседе (Поповић 2007: 55).

У ЛИТЕРАТУРИ

- Расправа је најчешћи облик писаног састава, како у школи, тако и ван ње. То је централни вид писаног састава и за њега се везују и остале врсте тих састава – реферат, предавање, чланак, студија, есеј (**Живковић 1978**).
- Расправа или трактат је врста расправљања у стилско-композијском смислу поделе говорних (писмених) вежби. То је научни текст у којем се развија нека заокружена мисао и решава неко питање, али расправом можемо назвати и свако усмено или писмено саопштавање које има за циљ решавање неког проблема (**Тежак 1985**).
- Расправа је врста расправљања као облика изражавања. Предмет расправљања је неко значајније питање из школског, друштвеног, научног, културног или спортског живота (**Стевановић 1988**).

Аргументација у настави

- ▶ Аргументација се не препознаје као специфична вештина која захтева специфично увежбавање и развој

(Чиниоци развоја виших нивоа читалачке писмености – вештине аргументовања у школској настави, Бранковић, Буђевац, Ивановић, Јовић 2013).

- ▶ Прилике за вежбање аргументовања се веома ретко пружају због:
  - ✓ недостатка времена и преоптерећености;
  - ✓ недостатка базичних когнитивних и комуникацијских вештина код ученика;
  - ✓ уџбеници су усмерени на репродукцију знања и само у ретким случајевима подстичу проблематизовање садржаја, изношење сопственог мишљења и дискусију.

Специфичности аргументативног текста

- Тема мора бити спорна, око једног питања мора постојати неслагање.

Може се расправљати о језичким, књижевним проблемима, филмским и позоришним остварењима, друштвеним појавама (Тежак 1985); неком стручном проблему, одређеној друштвеној теми, моралном ставу или каквом језичком питању (Живковић 1978); предмет расправљања је неко значајно питање из школског, друштвеног, научног, културног или спортског живота (Стевановић 1988).

- Ученици морају имати истраживачки однос према појавама околног света, морају бити способни да разматре различите ставове који постоје на одређену тему; претходно се морају информисати о одређеним питањима и чињеницама.
- Заступљене су сложене мисаоне операције: анализа, синтеза, компарација, издвајање, апстракција, генерализација и др. (Стевановић 1988).

► Структура:

поставање тезе - откривање проблема;

доказивање тезе - решавање проблема;

потврђивање или одбацивање тезе - проналажење најбољег решења (**Тежак 1985**).

Тема се излаже, објашњава доказује, треба изнети ставове за и против, презентују аргументи, наводе цитати (мишљења, поткрепљења) и дају закључци у смислу наше основне мисли о том питању (ставови, препоруке) (**Стевановић 1988**).

Основни елементи аргументативног састава

- ▶ Јасно и концизно формулисана теза,
- ▶ информативан и сажет увод,
- ▶ јасно организована структура,
- ▶ добро развијена аргументација (тврдња, доказ, контрааргумент, побијање),
- ▶ ефектан закључак,
- ▶ прилагођен стил,
- ▶ прецизан избор речи и разноликост у структури реченица.

АРГУМЕНТАЦИЈА

Стивен Тулмин

Делови аргумента по Тулминовом моделу

У свом раду о логици и аргументима, *The Uses of Argument* (коју је 1958. године у Кембриџу издао), Стивен Тулмин је направио прилично упрошћен модел аргументације, који се у свом темељном облику састоји од три дела:

- ❖ **тврдња** (claim),
- ❖ **подршка** (data) и
- ❖ **утемељење** (warrant).

ТВРДЊА

- ✓ То је главна поента, теза, контролна идеја аргумента.
- ✓ Обично се тврдња налази на самом почетку аргумента, али се може наћи и на крају, средини, а може бити и имплицитно саопштена.
- ✓ Као помоћ у формулисању тврдње може помоћи постављање питања:
Шта аутор покушава да докаже?

ПОДРШКА

- ✓ То су додатне информације наведене у прилог тврдњи у виду доказа, података, разлога, примера, чињеница на основу којих је конструисан наш аргумент и које нам омогућавају да прихватимо тврдњу.
- ✓ Као помоћ у формулисању подршке може послужити питање: *Шта аутор наводи како би убедио читаоца у тврдњу?*

УТЕМЕЉЕЊЕ

То су претпоставке, општи принципи, конвенције специфичних дисциплина, широко распрострањене вредности, општеприхваћена веровања. Пружају основне разлоге којима се повезују тврдња и подршка.

Ова утемељења су важна јер су 'заједнички језик' аутора и читалаца (публике).

Заједничка утемељења аутора и публике обезбеђују да публика на несвесном нивоу прихвата аргумент.

Као помоћ у формулисању уверења може послужити питање: *На основу чега аутор нешто тврди?*

Делови аргумента по Тулминовом моделу

Тврдња

Српски радници су лењи.

Подршка

Зато што раде само 40 сати

Утемељење

Људи који раде само 40 сати недељно су лењи. (Јапан)

Делови аргумента по Тулминовом моделу

Постоје три додатна дела Тоулминовог модела аргументације. Не користи се сваки од њих у сваком аргументу, већ само када се појави потреба. То су: **ослонац**, **оповргавање** и **квалификатор**.

Ослонац - у случајевима када публика/читалац не дели исте вредности и уверења с писцем, потребно је обезбедити додатне информације као доказ утемељењу.

Оповргавање – односи се на покушај неодобравања, супротстављања или аргументовања како би се превазишло супротно резонување или аргумент, увођењем контрааргумента и доказа како би се елиминисао ефекат претходног.

Квалификатор - аргумент успоставља вероватноћу, па језиком сигурности (увек, никад, најбоље, најгоре и др.) обећавамо много више када ове квалификаторе користимо у тврдњи или неком другом делу аргумента. Квалификатори обезбеђују вероватноћу аргумента.

Тврдња	Наставницима треба повећати плату за 30%.
Подршка/доказ	Наставници имају најнижа примања, а ипак обављају веома одговоран посао.
Утемљење	Једнаке плате за једнак рад.
Ослонац	Упоређивањем са зарадама осталих са седмим степеном у јавном сектору, закључено је да наставници зарађују најмање од свих.
Оповргавање (Контрааргумент)	Наставницима не треба повећати плату јер многи наставници не поседују потребне компетенције за рад.

ТУЛМИНОВА ОСНОВНА СТРУКТУРА ЈЕДНОГ ПАСУСА

Сваки аргументативни пасус треба да садржи:

УВОДНУ РЕЧЕНИЦУ: тематску реченицу којом представљамо аргумент;

ТВРДЊУ: мишљење, став (може и неколико специфичних тврдњи);

ПОДРШКУ/ДОКАЗЕ: податке, разлоге, којима подржавамо тврдњу;

УТЕМЕЉЕЊЕ: сумирање, потврђивање тврдње, показати зашто изнети докази подржавају тврдњу;

ЗАКЉУЧНУ РЕЧЕНИЦУ: објединити и поентирати све што је поменуто у једну сажету реченицу.

ВРСТЕ ТВРДЊИ

1. **ТВРДЊЕ О ЧИЊЕНИЦАМА:** Да ли се то десило? Да ли то постоји? Да ли је то истина? Да ли је то чињеница?
2. **ТВРДЊЕ О ДЕФИНИЦИЈАМА:** Шта је ово? Како је? Како би се то могло дефинисати? Како би се то могло класификовати? интерпретирати? Како то уобичајено значење мења у одређеном контексту?
3. **ТВРДЊЕ О УЗРОЦИМА:** Шта је узрок томе? Или какви су његови ефекти?
4. **ТВРДЊЕ О ВРЕДНОСТИМА:** Да ли је то добро или лоше? Који критеријум ће помоћи у одлуци?
5. **ТВРДЊЕ О ПРОЦЕДУРИ:** Шта би требало урадити поводом тога? Шта би требало предузети у будућности?

- Озонски омотач је оштећен.
- Да бисмо установили да ли је неко језички компетентан, морамо дефинисати шта под тим подразумевамо.
- Недостатак породичних вредности може довести до криминала.
- Права животиња су једнако важна као и људска права.
- Свакога би требало подучити да уме да препозна мобинг на послу.

(адаптирано по књизи **Nancy V. Wood, *Writing Argumentative Essay*, Prentice Hall, 2000**)

ВРСТА ПОДРШКЕ

- ▶ Традиционална подела доказа, Аристотелова подела, је на:

Докази којима прелујемо на **логику**, докази којима апелујемо на **етос** и докази којима апелујемо на **емоције**.

ТИПОВИ ДОКАЗА И ПРОВЕРА ОПРАВДАНОСТИ

КАДА СИ ЧИТАЛАЦ	ЛОГИЧКИ ДОКАЗ АНАЛОГИЈА (дословна, историјска и фигуративна)	КАДА СИ ПИСАЦ
<p>Дословна и историјска аналогија:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Пронађи предмете, појаве, догађаје, људе или периоде историје који се могу поредити. <p>Фигуративна аналогија:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Пронађи метафоре или појаве које су упоређене а потпуно су различитих категорија. 	<p>Нешто што не разумемо упоређујемо са оним што разумемо. Дословном и историјском аналогијом упоређујемо две исте ставке, два иста предмета, а фигуративном упоређујемо нешто што потпада под различите категорије.</p> <p>Пример за дословну аналогију:</p> <p>Тврдња: Држава мора уложити више новца у образовање. Доказ: Друге државе улажу много више новца у образовање и имају добре резултате. Утемељење: Две државе су сличне и резултат једне може бити и резултат друге.</p> <p>Пример за историјску аналогију:</p> <p>Тврдња: Много људи ће умрети од сиде. Доказ: Много људи је умрло од куге. Утемељење: Сиде и куга су сличне болести.</p> <p>Пример за фигуративну аналогију:</p> <p>Тврдња: Читање обимне књиге је губљење времена. Доказ: Варење обилног ручка одузима доста времена. Утемељење: Читање и обедовање су суштински различите радње да би се поредиле.</p> <p>Тест оправданости: У случају дословне аналогије: ако су случајеви о којима је реч исти, резултати ће бити такође. Код историјске аналогије: да ли се историја понавља. Код фигуративне аналогије: у којој мери је оно што се пореди слично, ако јесте у довољној мери може се пружити логична подршка или су толико различити да не доказују ништа.</p>	<p>Дословна и историјска аналогија:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Размисли о предметима, појавама, које припадају истој категорији и који се могу поредити. ✓ Прикажи да оно што се десило у једном случају може се догодити и у другом. ✓ Демонстрирај да се <i>историја понавља</i>. <p>Фигуративна аналогија:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Размисли о појавама и предметима из различитих категорија. ✓ Покушај да их упоредиш тако да буду исте категорије, квалитета, карактеристика или да имају исти исход.

ТИПОВИ ДОКАЗА И ПРОВЕРА ОПРАВДАНОСТИ

КАДА СИ ЧИТАЛАЦ	ЕТИЧКИ ДОКАЗ АУТОРИТЕТ	КАДА СИ ПИСАЦ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Потражите делове у којима постоје подаци о ауторовој стручности и кредибилитету. ✓ Потражите цитате и проверите стручност и кредибилитет цитираних ауторитета.	<p>Цитирање признатих ауторитета или експерата или признавање њиховог ауторитета и кредибилитета.</p> <p>Тврдња: У Калифорнији ће бити земљотрес.</p> <p>Доказ: Професори и научници кажу тако.</p> <p>Утемељење: Ови експерти су поуздани.</p> <p>Тест оправданости: Да ли су експерти, ауторитети и аутор прави експерти? Аргумент ауторитета је онолико добар колико је добар и ауторитет.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Цитирајте најбоље и најпоузданије ауторитете. ✓ Успоставите заједнички језик и поштовање са публиком користећи одговарајући језик и тон.

ТИПОВИ ДОКАЗА И ПРОВЕРА ОПРАВДАНОСТИ

КАДА СИ ЧИТАЛАЦ	ЕМОЦИОНАЛНИ ДОКАЗИ МОТИВИ	КАДА СИ ПИСАЦ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Пронађи делове у којима аутор упућује на ставке или способности које вам могу бити потребне или желите и савете о томе како их добити. ✓ Потражи емоционалну лексику, описе и тон.	<p>Апеловање на потребе читаоца (публике): физиолошке потребе, потребу за сигурношћу, потребу за припадношћу, самоостварењем и др. Инсистирање на томе да читалац нешто предузме како би их остварио.</p> <p>Тврдња: Треба да подржиш овог кандидата за директора.</p> <p>Доказ: Кандидат ће обезбедити сигуран посао и потребна средства за рад.</p> <p>Утемељење: Потребна ти је сигурност и добри услови за рад.</p> <p>Тест оправданости: Да ли је заиста потребно то што аутор тврди? Да ли ће заиста то што обећава да ће учинити задовољити потребе које наводи?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Шта је потребно вашим читаоцима (публици), и покажите како ће им ваше идеје помоћи да задовоље те потребе. ✓ Користи емоционалну лексику и тон где год је то могуће.

ТИПОВИ ДОКАЗА И ПРОВЕРА ОПРАВДАНОСТИ

КАДА СИ ЧИТАЛАЦ	ЕМОЦИОНАЛНИ ДОКАЗИ ВРЕДНОСТИ	КАДА СИ ПИСАЦ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Пронађи примере или наративе који приказују вредности. ✓ Пронађи емоционалну лексику, описе и тон.	<p>Апеловање на све оно што читаоци (публика) сматрају вредностима: искреност, поузданост, лојалност, патриотизам, храброст интегритет, уверења, верност, креативност, слобода, једнакост, преданост, прихваћеност и др.</p> <p>Тврдња: Курикулум треба бити мултикултуралан.</p> <p>Доказ: Мултикултуралан курикулум доприноси једнакости и прихватању.</p> <p>Утемељење: Вреднујете једнакост и прихваћеност.</p> <p>Тест оправданости: Да ли аутор и читалац деле исте вредности? Какав ће ефекат поимање различитих вредности имати на аргумент?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Апелуј на вредности својих читалаца (публике) путем утемељења, експлицитних реченица о вредностима и наратива који илуструју вредности. ✓ Користи емоционалну лексику и тон где год је то могуће.

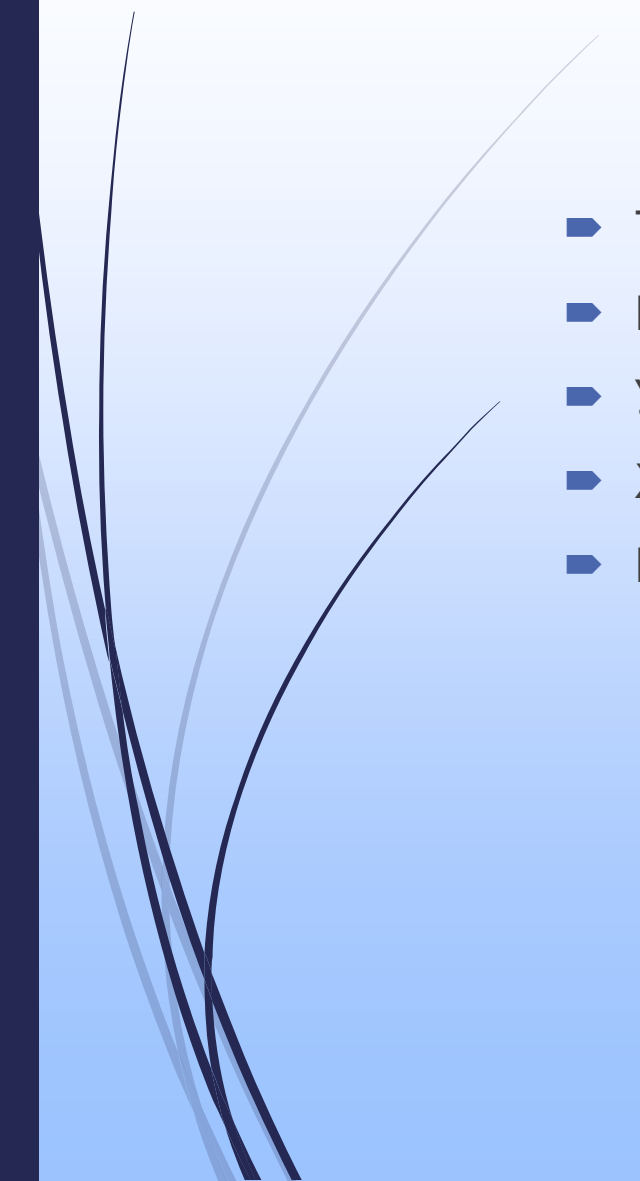

Докази и подршка који су посебно погодни за развој специфичних типова тврдњи

ТВРДЊА О ЧИЊЕНИЦАМА	ТВРДЊА О ДЕФИНИЦИЈИ	ТВРДЊА О УЗРОКУ	ТВРДЊА О ВРЕДНОСТИМА	ТВРДЊА О ПРОЦЕДУРИ
Чињенице	Поуздани ауторитети	Истраживање	Вредносни докази	Подаци
Статистика	Прихваћени извори (цитирање)	Аналогија	Мотивацијски докази	Мотивацијски докази
Реални примери	Аналогија	Историјска аналогија	Аналогија	Вредносни докази
Цитати релевантних ауторитета	Примери (реални или измишљени)	Знакови	Фигуративна аналогија	Аналогија
Индукција	Знакови	Индукција	Цитати релевантних ауторитета	Признати ауторитети
Аналогија		Дедукција	Индукција	Дедукција
Знакови		Цитати релевантних ауторитета	Знакови	Дефиниција
			Дефиниције	Статистика
			Узрок	Узрок

ОРГАНИЗАЦИЈА ИДЕЈА у аргументативном саставу

- ▶ Тврдња и разлози
  - ▶ Проблем – решење
  - ▶ Узрок и ефекат
  - ▶ Хронологија или наратив
  - ▶ Поређење и контраст
-

ВЕЖБЕ ФОРМУЛИСАЊА ТВРДЊЕ И ОРГАНИЗОВАЊА ИДЕЈА

1. ЗАУЗИМАЊЕ СТАВА О СПОРНИМ ПИТАЊИМА

- ✓ Ова вежба помаже ученицима да критички мисле и сагледају неки став са различитих аспеката.
- ✓ Такође, развија и вештину образлагања сопствених позиција доказима.

2. СТРУКТУРИРАЊЕ АРГУМЕНАТА КРОЗ ДЕБАТУ

- ✓ Ова вежба помаже ученицима да развију тврдње за неки аргумент и подрже те тврдње доказима.

3. АНАЛИЗА ПОВЕЗАНОСТИ ТВРДЊЕ И ДОКАЗА

- ✓ Ученици објашњавајући како и зашто докази подржавају тврдњу уче се вештини формулисања утемељења тврдње и доказа.

ВЕЖБЕ ФОРМУЛИСАЊА ТВРДЊЕ И ОРГАНИЗОВАЊА ИДЕЈА

4. КАКО ОДАБРАТИ И ФОРМУЛИСАТИ ТВРДЊУ

- ✓ Ученици се уче да за сваку тему осмисле неколико тврдњи и процењујући снаге и слабости сваке да одаберу најбољу.

5. ПОБИЈАЊЕ КОНТРААРГУМЕНТА

- ✓ Ученике учимо да препознају и побију контрааргумент.

ДОКАЗИВАЊЕ СТАВА

1. ТВРДЊА, ДОКАЗИ, АНАЛИЗА
  - ✓ Дobar аргументативни пасус садржи тврдњу, подршку и утемељење.
2. ПРИМЕРИ ДОБРИХ АРГУМЕНТАТИВНИХ ТЕКСТОВА – учење по моделу
3. ГРАФИЧКО ОРГАНИЗОВАЊЕ АРГУМЕНТАТИВНОГ САСТАВА
4. ОРГАНИЗОВАЊЕ САДРЖИНЕ У ПАСУСЕ

КОРИШЋЕНА ЛИТЕРАТУРА

- ▶ ОСП (2015). Општи стандарди постигнућа за крај општег средњег и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета за предмет Српски језик и књижевност (приручник за наставнике). Београд: Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања.
- ▶ Живковић, В. (2013). Вештина писања есеја. Школски час српског језика и књижевност, бр. 2, Београд: ИП „Ваша књига” д.о.о, 30-44
- ▶ Живковић, Д. (1978). Прави пут и странпутице у писању, о композицији и стилу писаних састава. Београд: БИГЗ
- ▶ Мамузић, Илија (1959). Прилози савременој настави матерњег језика. Београд: Педагошко друштво
- ▶ Мамузић, Илија (1956). Нови прилози настави матерњег језика у средњим школама. Београд: Педагошко друштво НРС
- ▶ Тежак, С. (1985). Говорне вјежбе у настави хрватскога или српскога језика. Загреб: Школска књига
- ▶ Тежак, Стјепко (2002). *Методика*. Загреб: Школска књига
- ▶ Тежак, Стјепко (1968). *Савремена настава матерњег језика*, Сарајево: Завод за издавање уџбеника
- ▶ Nancy V. Wood, *Writing Argumentative Essay*, Prentice Hall, 2000
- ▶ *Toulmin, Stephen (1958). The Uses of Argument, Cambridge*
- ▶ Savage, Alis and Mayer, Patricia (2006). *Effective Academic Writing 2*, Oxford
- ▶ Savage, Alis and Lis, Rhonda(2006). *Effective Academic Writing 3*, Oxford

tinapostic6@gmail.com